Version 1 (27 Dec 2013)

नेपालमा पत्रकारिता तथा आमसञ्चार शिक्षा : सन्दर्भ सूची

Bibliography of Writings on Journalism and Mass Communication/Media Education in Nepal

हर्षमान महर्जन (Harsha Man Maharjan)

वि.सं. २०३३ बाट नेपालमा सुरु भएको पत्रकारिता तथा आमसञ्चार शिक्षामा गुणात्मक र संख्यात्मक सुधार आएको छ । त्रिभुवन विश्वविद्यालय (त्रिवि) मा प्रमाणपत्रतहबाट सुरु भएको पत्रकारिता र आमसञ्चार विषयको पढाइ आज अन्य विश्वविद्यालयमा समेत त्योभन्दा माथिल्लो स्नातक, स्नातकोत्तर र विद्यावारिधि तहमा भइरहेको छ । क्याम्पस स्तरमा प्रमाणपत्र तहको खारेजीपछि उच्च माध्यामिक तहमा र अझै त्योभन्दा तल माध्यामिक तहमा समेत यो विषय अध्यापन हुँदै आएको छ । २०३६ सालमै त्रिविअन्तर्गत स्नातक तहमा पत्रकारिता पढाउन थालिए पनि लामो समयसम्म नेपालमा स्नातकोत्तर तहमा यो विषयको पढाइ सञ्चालन भएको थिएन । तर, २०५८ देखि त्रिवि तथा पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयअन्तर्गत एकैपटक तीनओटा क्याम्पसमा स्नातकोत्तर तहको पढाइ सुरु गरियो । त्यति बेला त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पसमा तथा पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयअन्तर्गत कलेज अफ जर्नालिज्म एन्ड मास कम्युनिकेसन (सीजेएमसी) र कान्तिपुर सिटी कलेज (केसीसी) मा स्नातकोत्तर सुरु भएको हो । अहिले माध्यमिक, उच्च माध्यामिक र स्नातक तहको पढाइ काठमाडौँबाहिरका स्कूल तथा क्याम्पसहरूमा भइरहेको छ । काठमाडौँ विश्वविद्यालयले पनि स्नातक तहमा मिडिया स्टडिज अध्यापन गराइरहेको छ । स्नातकोत्तर तहको पढाइ भने काठमाडौँमा मात्र सीमित छ । स्नातकोत्तर तहमा पढाइ हुनेहरूमा उल्लिखित तीन ओटा क्याम्पसका अतिरिक्त मदनभण्डारी मेमोरियल कलेज, सेफर्ड कलेज र पोलिगन कलेज पनि छन् । विद्यावारिधि तहको अध्यापन भने रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पसमा मात्र छ । यसरी विभिन्न तहमा भइरहेको पत्रकारिता तथा आमसञ्चार शिक्षाबारे लेखिएका सामग्रीहरूलाई समेटेर यहाँ सूचीबद्ध गरिएको छ ।

पत्रकारिता शिक्षा विस्तार भए पनि यस विषयमा प्राज्ञिक अनुसन्धान भने धेरै कम छ । त्यसैले यस सन्दर्भ सूचीमा प्राज्ञिक लेखभन्दा पनि पुस्तक, टिप्पणी, अन्तर्वार्ता, प्रतिवेदन, आदिको बाहुल्यता छ । विश्वविद्यालयमा यससम्बन्धी केही शोधपत्र पनि लेखिएका छन् । तिनलाई पनि यहाँ समावेश गरिएको छ । सूचीमा भएका प्रकाशित लेखहरू पत्रपत्रिका, स्मारिका, जर्नल, पुस्तक, म्यागेजिन आदिबाट लिइएका हुन् । यसबाहेक प्रमुख अखबारका बाइलाइन समाचार पनि राखिएका छन् । यस्ता समाचारबाट पत्रकारिता शिक्षासम्बन्धी तत्कालीन गतिविधि थाहा पाउन मद्दत पुग्छ ।

यो सूची तयार गर्ने सिलसिलामा मार्टिन चौतारीमा रहेको वि.सं. २०४७ देखि २०७० वैशाखसम्मका नेपाली मिडियासम्बन्धी समाचारको क्लिपिङ हेरिएको थियो । साथै, अनलाइनमा उपलब्ध सामग्री पनि खोजिएको थियो । त्यस क्लिपिङमा यस अवधिमा काठमाडौँबाट प्रकाशित मुख्य दैनिक (*गोरखापत्र*, *द राइजिङ नेपाल*, *कान्तिपुर*, *द काठमाण्डू पोष्ट*, *नेपाल समाचारपत्र*, *हिमालय टाइम्स*, *द हिमालन टाइम्स*, *अन्नपूर्ण पोष्ट*, *नागरिक*, *रिपब्लिका*, *नयाँ पत्रिका*, आदि), सप्ताहिक (*छलफल*, *गतिविधि*, *नेपाल जागरण*, *जनआस्था*, *साप्ताहिक*, आदि) र म्यागेजिन (*हिमाल*, *नेपाल*, *समय*, *युवामञ्च*, आदि) का सामग्री थिए । त्यस्तै मार्टिन चौतारीमा उपलब्ध मिडियासम्बन्धी लेखको सूची, चौतारीले २०६० कै पुस्तक *नेपाली मिडिया सन्दर्भ ग्रन्थ* र *मिडिया तालिम : नेपाली अभ्यासको लेखाजोखा* मा समेटेको थियो । त्यहाँ उल्लेखित पत्रकारिता शिक्षासम्बन्धी सूचीबाट पनि सामग्री लिइएको थियो ।

तैपनि यस सूचीमा केही सामग्री छुटेका हुन सक्छन् । वि.सं. २०४६ अघि पनि केही लेख प्रकाशित भएका होलान् । यसमा छुटेका र नयाँ निस्कने सामग्रीलाई समावेश गरी यो सूची समय समयमा अद्यावधिक गरिनेछ । छुटेका सामग्रीका साथै यस सूचीमा अञ्जानवश हुन पुगेका गल्तीका बारेमा harsha.maharjan@gmail.com मा इमेल गरी जानकारी दिनु भएमा आभारी हुनेछु ।

यस सूचीमा रहेको सामग्री मुख्यतः मार्टिन चौतारीमा रहेको मिडियासम्बन्धी पुस्तक, समाचार क्लिपिङबाट बनाइएको हुनाले क्लिपिङ बनाउने कार्यमा जुट्नुभएका मार्टिन चौतारीका सबै सहकर्मीलाई धन्यवाद छ । साथै आफूसँग रहेको प्रकाशित/अप्रकाशित प्रतिवेदन/पुस्तकबारे जानकारी उपलब्ध गरिदिनु भएकामा प्राध्यापक लालदेउसा राईलाई पनि धन्यवाद ।

Journalism and mass communication/media education began in Nepal in 1976 and has expanded enormously. In the beginning Ratna Rajya Laxmi Campus of Tribhuvan University (TU) offered journalism education at the proficiency certificate level (undergraduate level) only. Now formal education is available from school (secondary and higher secondary) level to the university (BA, MA and PhD) level.

This bibliography lists published and unpublished writings on journalism/media education in Nepal. Despite the expansion mentioned above, very few academics have conducted research on this topic. Hence articles published in newspapers and souvenirs dominate this bibliography. In addition it lists a few journal articles and theses, some reports and books. This bibliography was prepared primarily by consulting reference materials available at the Martin Chauatri Library in Kathmandu. Information on relevant missing items or about inaccuracies in the entries given here should be brought to my attention via email at harsha.maharjan@gmail.com. This bibliography will be updated several times a year.

अधिकारी, निर्मलमणि । २०७० । मिडिया शिक्षा । *मिडिया रिडर* । दीपक अर्याल, भुवन केसी र तिलक पाठक, सं., पृ. २२७-२५४ । ललितपुर : जगदम्बा प्रकाशन ।

अर्याल, देवराज । २०६६ । सङ्क्रमणकालको अवस्थामा नेपाली पत्रकारिता शिक्षा । *रासस दिग्दर्शन* । श्याम रिमाल, कार्यकारी सं., पृ. १२१-१२३ । काठमाडौँ : राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस) ।

अर्याल, देवराज । २०६७ । पत्रकारिता शिक्षामा प्रयोगात्मक पक्ष । *नयाँ नेपालको नयाँ सञ्चार* । रमेश तुफान, सं., पृ. १३९-१४१ । काठमाडौँ : रासस ।

अर्याल, प्रभुराम । २०५८ । नेपालमा पत्रकारिता शिक्षाको वर्तमान अवस्था । *युवामञ्च* १४(४) : ४० ।

आचार्य, कल्पना । २०६५ । पत्रकारिता शिक्षा र व्यावहारिक पक्ष । *अन्नपूर्ण पोष्ट*, १३ साउन, पृ. ८ ।

आचार्य, किरण । २०६८ । कान्तिपुर सिटी कलेजमा पत्रकारितामा स्नातकोत्तर तहको सुरूवात । शोधपत्र, स्नातकोत्तर, आमसञ्चार र पत्रकारिता, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय (पूवि) ।

आचार्य, चेतनाथ । २०६५ । पत्रकारिता क्रेज । *राज्यको रूपान्तरण* २(१) : १८-१९ ।

ओली, लोकेन्द्र । २०६९ । आरआरको पत्रकारिता अध्ययन नेपालकै नमूना । http://www.onsnews.com/index.php?pagename=gennews&id=5772 मा उपलब्ध । १९ वैशाख २०७० मा हेरिएको ।

केसी, भुवन । २०६० । आमसञ्चारमा जनशक्ति । *राजधानी* (इन्द्रेणी) । १५ साउन, पृ. पाँचौं ।

खनाल, गोपाल । २०५५ । भावी पत्रकारहरूको उत्पादन कसरी हुँदैछ ? *पत्रकारिता*, असार-साउन, पृ. ३३-३६ ।

खनाल, चिरञ्जीवी । २०६६ । नेपालमा पत्रकारिता शिक्षा : आकर्षण र विकर्षण । *नेपाल समाचारपत्र*, २ जेठ, पृ. ४ ।

खनाल, चिरञ्जीवी । २०६६ । नेपाली पत्रकारिता शिक्षा : सङ्गति, विसङ्गति । *रासस दिग्दर्शन* । श्याम रिमाल, कार्यकारी सं., पृ. ११५-११९ । काठमाडौं : रासस ।

खनाल, चिरञ्जीवी । २०६७ । पत्रकारिता तथा आमसञ्चार शिक्षाको विकास । *नयाँ नेपालको नयाँ सञ्चार* । रमेश तुफान, सं., पृ. १३५-१३८ । काठमाडौं : रासस ।

खनाल, चिरञ्जीवी । २०६८ । *विश्वविद्यालयमा पत्रकारिता* । काठमाडौं : लेखक स्वयं ।

खनाल, चिरञ्जीवी । २०६८ । पत्रकारिता शिक्षाको यथार्थ झलक । *विश्वविद्यालयमा पत्रकारिता*, पृ. ५१-५९ । काठमाडौं : लेखक स्वयं ।

खनाल, चिरञ्जीवी । २०६८ । त्रि.वि.को पत्रकारिता शिक्षाका बारेमा यस क्षेत्रका विज्ञहरूको राय । *विश्वविद्यालयमा पत्रकारिता*, पृ. ७१-७९ । काठमाडौं : लेखक स्वयं ।

खनाल, चिरञ्जीवी । २०६८ । टियु एफएमको स्थापना । *विश्वविद्यालयमा पत्रकारिता*, पृ. ६१-७० । काठमाडौं : लेखक स्वयं ।

खनाल, श्रीराम । २०६६ । अन्योलमा अघि बढिरहेको पत्रकारिता शिक्षा । *नेपाल समाचारपत्र*, २१ साउन, पृ. ४ ।

गुरागाईं लक्ष्मी । २०५९ । उच्च माध्यामिकमा पत्रकारिताको अध्ययन । *गोरखापत्र*, १५ पुस, पृ. ५ ।

गौतम, नारद । २०५९ । आमसञ्चार र पत्रकारिताबारे स्नातकोत्तर पढाइ 'शास्त्रीय अध्ययन र पेशागत सीप मिसाउने उच्चस्तरीय प्रयास' । *गोरखापत्र*, १६ मंसिर, पृ. १० ।

घिमिरे, विष्णुहरि । २०५८ । पत्रकारितामा स्नातकोत्तर गर्ने विद्यार्थीहरूको उत्साह कम । *हिमालय टाइम्स*, १४ पुस, पृ. २ ।

चलिसे, विजय । २०६६ । आमसञ्चार शिक्षा । *रासस दिग्दर्शन* । श्याम रिमाल, कार्यकारी सं., पृ. १०९-११३ । काठमाडौं : रासस ।

ज्ञवाली, बिन्दु । २०५१ । पत्रकारिता पढ्नेहरूका लागि व्यावहारिक चुनौतीपूर्ण । *छलफल,* १७ माघ, पृ. ४ ।

ढकाल, मञ्जिमा । २०६५ । लोकप्रियता बढ्दो छ पत्रकारिता शिक्षाको । *अन्नपूर्ण पोष्ट*, २४ मंसिर, पृ. ८ ।

ढकाल, योगेश । २०६७ । म्याद गुज्रिएको दबाइसँगै हाम्रा मिडिया (सिद्धान्त र यथार्थ) । *संहिता* ९ : ३९-४० ।

द्वारपाल । २०५८ । अब पत्रकारितामै एम् ए डिग्री रे ! *नेपाल समाचारपत्र*, १३ पुस, पृ. ४ ।

दुरा, यमबहादुर । २०६० । मिडिया शिक्षामा समस्या । *नेपाल समाचारपत्र,* २७ साउन, पृ. ५ ।

देउजा , ध्रुवकुमार । २०५२ । पत्रकारितामा स्नातकोत्तरको माग-स्थितिका सन्दर्भमा । *गोरखापत्र*, ३१ असार, पृ. ६ ।

देउजा, ध्रुवकुमार । २०५६ । पत्रकारितामा स्नातकोत्तर तह अवसर र उपयोग ! *गोरखापत्र*, १९ भदौ, पृ. ६ ।

नाम नखुलेको । २०५५ । त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत स्थापना हुने "स्कूल अफ मास कम्युनिकेसन" को प्रारम्भिक कार्य रूपरेखा । अप्रकाशित प्रतिवेदन ।

नेपाल, सुकृत । २०६९ । पत्रकारिता मोह । *नागरिक*, ७ फागुन, पृ. ५ ।

पहाडी, मुनाकुमारी । २०६३ । पत्रकारिताका विद्यार्थीको समस्या । *गोरखापत्र*, १९ साउन, पृ. ४ ।

पाँडे, रामकुमार । २०६६ । भूगोल शिक्षामा पत्रकारिता र पत्रकारितामा भूगोल शिक्षा । *रासस दिग्दर्शन* । श्याम रिमाल, कार्यकारी सं., पृ. १०३-१०७ । काठमाडौँ : रासस ।

पाँडे, रामकुमार । २०६७ । पत्रकारिता शिक्षा शिक्षण । *नयाँ नेपालको नयाँ सञ्चार* । रमेश तुफान, सं., पृ. ११७-११९ । काठमाडौँ : रासस ।

पाठक, एकराज । २०६८ । पत्रकरिताको पाठ्यक्रम परिमार्जनको माग । *हिमालय टाइम्स* । १२ भदौँ, पृ. १ ।

पोखरेल, गोकुल । २०५६ । पत्रकारिता शिक्षाको लागि पाठ्यक्रम निर्माण एवं विकास : चुनौती र सम्भावनाहरू । *गतिविधि*, १० पुस, पृ. ५ ।

पोखरेल, गोकुल । २०५६ । पत्रकारिता शिक्षाको लागि पाठ्यक्रम निर्माण एवं विकास : चुनौती र सम्भावनाहरू । नेपाल आमसञ्चार प्रशिक्षक सङ्घ र फ्रेडरिक ईबर्ट स्टिफटुङ्गद्वारा आयोजित गोष्ठीमा प्रस्तुत कार्यपत्र, २६ मंसिर, काठमाडौँ ।

पोखरेल, सोमराज । २०६० । पत्रकारितामा पीएचडी । *राजधानी* (इन्द्रेणी) । २ भदौँ, पृ. पाँचौँ ।

पौड्याल, बद्री । सन् १९९६ । पत्रकारिता शिक्षा, सिद्धान्त र व्यवहार । *पत्रकारिता तथा आमसञ्चार स्वर्ण शुभ-जन्मोत्सव स्मारिका* । प्रबलराज पोखरेल, सं., पृ. २ । काठमाडौँ : पत्रकारिता तथा आमसञ्चार विभाग, रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस ।

पौड्याल, बद्री । २०५८ । पत्रकारिता पढ्नुअघि विचार गर्नुपर्ने कुरा । *विचार* ८(५) : ३४-३५ ।

फुयाल, राजेन्द्र । २०५८ । रत्नराज्यको सेरोफेरो र पत्रकारिता । *विचार* ८(५) : ११-१४ ।

बलामी, बसन्त । सन् २००९ । प्रशिक्षार्थी पत्रकार अलपत्र । http://kunakani.blogspot.com/2009/10/blog-post.html मा उपलब्ध । १९ वैशाख २०७० मा हेरिएको ।

बस्नेत, राजेन्द्र । २०६४ । पत्रकारहरूको डिग्री दौड । *पत्रकारिता*, असार, पृ. १-६ ।

बुढाथोकी, गोपाल । २०६७ । कलेजमा पत्रकारिता पढाइको कथा । *संहिता* ८ : १०-१३ ।

भोला । २०६४ । पत्रकारिता तथा आमसञ्चारको अध्ययन । *साप्ताहिक*, ११ असोज, पृ. ७ ।

मिश्र, मञ्जु । २०६३ । सीजेएमसीमा पत्रकारिता तथा आमसञ्चार स्नातकात्तर तहको अनुभव । *मिडिया अध्ययन* १ : २३९-२४३ ।

मुखिया, शिव । २०६६ । रोजाइमा पत्रकारिता । *साप्ताहिक*, ५ कात्तिक, पृ. ७ ।

भट्टराई, डिल्लीराम । २०६९ । ओझेलमा पत्रकारिता शिक्षा । *गोरखापत्र*, १९ साउन, पृ. ७ ।

भण्डारी, ईश्वर । २०७० । उच्च माध्यामिक तहमा आमसञ्चार तथा पत्रकारिता शिक्षाबारे एक अध्ययन । स्नातकोत्तर तहको शोधपत्र, पूवि ।

भण्डारी, नारायण । २०५९ । यसरी पत्रकारिता पढाइन्छ ! *स्पेसटाइम*, २८ कात्तिक, पृ. ७ ।

भण्डारी, सीता । २०६० । पत्रकारितामा बढ्दो आकर्षण । *राजधानी*, २१ माघ, पृ. २ ।

भादगाउँले, अमृत । २०५३ । विश्वविद्यालयको पत्रकारिताप्रति सौतेनी व्यवहार । *जनआस्था*, २३ चैत, पृ. २ ।

राई, लालदेउसा । २०४३ । नेपालमा पत्रकारिता विषयको उच्च शिक्षा । *रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस रजतजयन्ती स्मारिका* । घटराज भट्टराई, सं., पृ. ३०-३३ । काठमाडौँ : रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस ।

राई, लालदेउसा । २०५२ । नेपालमा पत्रकारिता र सञ्चार शिक्षा । *गतिविधि*, ६ असार, पृ. ५ ।

राई, लालदेउसा । २०५५ । पत्रकारिता विषय शिक्षाको महत्व । *उन्मेष* । रघु घिमिरे र सम्झना सिंह, सं., पृ. ६२-६५ । काठमाडौँ : नेपाल प्राध्यापक सङ्घ, रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस एकाई समिति ।

राई, लालदेउसा । २०६३ । स्नातकोत्तर तहमा पत्रकारिता र आमसञ्चार शिक्षा : रत्नराज्यको अनुभव । *मिडिया अध्ययन* १ : २२५-२३० ।

राई, लालदेउसा । २०६७ । पत्रकारिता तथा आमसञ्चार शिक्षाको विकास । *नयाँ नेपालको नयाँ सञ्चार* । रमेश तुफान, सं., पृ. १२१-१२२ । काठमाडौँ : रासस ।

राई, लालदेउसा । २०६७ । पत्रकारिताको विकासमा रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पसको देन । *त्रिभुवन विश्वविद्यालय रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस स्वर्ण जयन्ती स्मारिका* । रमेशकुमार भट्टराई र रूद्रप्रसाद पौडेल, सं., पृ. १२-१४ । काठमाडौँ : रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस ।

राणा, त्रैलोकप्रताप, अध्यक्ष । २०३८ । पत्रकारितासम्बन्धी तालिम, शिक्षा र प्राविधिक जनशक्तिको स्थिति । *श्री ५ महाराजधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवका जुनाफमा शाही प्रेस आयोगले चढाएको प्रतिवेदन*, पृ. ४१-४२ । काठमाडौँ : शाही प्रेस आयोग ।

रेग्मी, रामकृष्ण । २०६३ । पाङ्गण केसीसीको : शिक्षा आमसञ्चारको । *मिडिया अध्ययन* १ : २३१-२३८ ।

लम्साल, सुरेन्द्र । २०५८ । माध्यामिक तहमा पत्रकारिता विषय समावेश । *स्पेसटाइम*, ९ पुस, पृ. २ ।

लुइँटेल, सुमनकुमार । २०५८ । पत्रकारितामा स्नातकोत्तरको कक्षा सञ्चालन हुने । *नेपाल जागरण*, २ पुस, पृ. २ ।

वली, खेमराज । २०६९ । सुर्खेतमा यो वर्षबाटै पत्रकारिताको स्नातक तह सुरु । http://mediamanch.net/forum/topics/6389732:Topic:19599?xg_source=activity मा उपलब्ध । १९ वैशाख २०७० मा हेरिएको ।

श्रेष्ठ, डम्बरकृष्ण । २०५९ । पत्रकारिता विषय पढाउन त्रिविको स्वीकृतिको प्रतीक्षा । *नेपाल समाचारपत्र*, ९ असार, पृ. ३ ।

हुमागाईं, देवराज, शेखर पराजुली, हर्षमान महर्जन र अर्जुन पन्थी । २०६७ । पत्रकारिता तथा आमसञ्चार शिक्षाको वर्तमान अवस्था । *मिडिया तालिम : नेपाली अभ्यासको लेखाजोखा,* पृ. १३-३२ । काठमाडौँ : मार्टिन चौतारी ।

Acharya, Sanskriti. 2012. Workshop on Future Prospects of Journalism Education in Nepal. Available at http://www.thehimalayantimes.com/fullNews.php?headline=Workshop+on+future+prospects+of+journalism++education+in+Nepal+&NewsID=348625. Accessed on 1 May 2013.

Adhikari, Dharma. 2010. Introducing Journalism Education. In *A Compassionate Journalist*, pp. 93-96. Varanasi: Pilgrims Publishing.

Adhikary, Nirmala Mani, ed. 2010. Journalism Curricula in Nepal: A Study from Gender Perspective. Unpublished report, Sancharika Samuha Nepal.

Adhikary, Nirmala Mani and Laxman Datt Pant. 2011. Exclusion Institutionalized: Assessment of Journalism Education in the Universities of Nepal from Gender Perspective. A paper presented at ‘Media Research Conference - 2’, organized by Martin Chautari, Kathmandu, 27 March.

Aditya. Anand, ed. 1996. Education and Training in Journalism. In *Mass Media and Democratization: A Country Study on Nepal*, pp. 52-54. Kathmandu: Institute for Integrated Development Studies (IIDS).

Central Department of Journalism and Mass Communication, Tribhuvan University. 2012. Institutional Capacity Building of Tribhuwan University. Available at http://www.unesco-ci.org/ipdcprojects/sites/default/files/ipdc-project-descriptions/Nepal%20-%20Institutional% 20capacity%20building%20of%20Tribhuvan%20university.pdf. Accessed on 29 January 2013.

Chalise, Vijaya. 2003. Mass Media Education: How are Our Institutions Meeting New Challenges? *The Himalayan Times*, 14 July, p. 6.

Devkota, Keshab Raj. 2008. Journalism Education in Nepal: An Analysis. *Education and Development* 23: 154-160.

Kafle, Chiranjibi. 1997. Journalism Educators and Media Professionals. In *The proceedings from the Conference Strengthening Journalism Education in South Asia*, pp. 86-88. Carbondale: Southern Illinois University.

Koirala, Bharat Dutt. 1990. Mass Communication and Journalism Education in Nepal .In *Communication Education in Asia*. Crispin C. Maslog, ed., pp. 74-78. Manila: Press Foundation of Asia.

Lamichhane, Shreeram Prasad. 2001. Journalism Education. *Space Time Today*, 23 October, p. 4.

Lamsal, Pragya. 2008. Journalism Education Flourishing in Nepal. *The Rising Nepal*. 4 April, p. 3.

Maharjan, Harsha Man. 2007. CJMC Community Radio in Air, Where is TU FM of RR Campus? Available at http://mediaharsha.blogspot.com/2007/07/cjmc-community-radio-in-air-where-is-tu.html. Accessed on 1 May 2013.

Maharjan, Harsha Man. 2009. Journalism Education in Doldrums. *The Kathmnadu Post*, 4 December, p. 6.

Nepal Monitor. 2012. Q & A: Manju Mishra on Journalism & Communication Education in Nepal. Available at http://www.nepalmonitor.com/2012/05/q_a_manju_mishra_on_.html. Accessed on 15 August 2012.

Nepal Monitor. 2008. Q & A: Ram Krishna Regmee, On Media in Nepal. Available at http://www.nepalmonitor.com/2010/08/q_a_ram_krishna_regmee_on_media_in_nepal_.html. Accessed on 15 August 2012.

Nepali, Mohan. 2907. Thriving Media Education-KCC Profile. *Organization* 10(3): 31-32.

Organization. 2007. Interview with Dr. Manju Mishra. July-September, p. 33-35.

Onta, Pratyoush. 2000. Media: Education and Effectiveness. *The Kathmandu Post*, 23 March, p. 4.

Onta, Pratyoush. 2006. Education and Effectiveness. In *Mass Media in Post-1990 Nepal,* pp. 29-32. Kathmandu: Martin Chautari.

Pant, Laxman Dutta. 2009. Journalism and Media Education in Nepal: A Critical Overview. *Bodhi* 3(1): 21-34.

Pant, L. D. 2009. What is Wrong with Media Education. *The Rising Nepal*, 22 July, p. 4.

Pant, Laxman. Dutta. 2008. Media Education in Nepal. *The Rising Nepal*, 21 November, p. 4.

Parajulee, Shekhar, Devraj Humagain, Arjun Panthi and Harshaman Maharjan. 2009**.** Journalism and Mass Communication Education in Nepal. In Media Training Trends and Practices in Nepal, pp. 1-7. Unpublished report**,** Alliance for Social Dialogue (ASD), Kathmandu. Also available at http://martinchautari.org.np/files/media_training_trends.pdf. Accessed on 25 December 2013.

Paudyal, Badri. 1997. Journalism Education Far from Satisfactory. *The Rising Nepal*, 16 March, p. 4.

Paudyal, Badri. 1997. Assessment of Journalism Education in Nepal. In *The proceedings from the Conference Strengthening Journalism Education in South Asia*, pp. 89-90. Carbondale: Southern Illinois University.

Personality. 2005. Learning Journalism with R.K. Regmee. 7: 37-40.

Pokharel, Gokul. 2001. Journalism Education in Nepal: In Search of New Moorings. A paper presented at workshop organized by Centre for Mass Communication Research and Studies (CMCRS), Kathmandu, June 6.

Pokharel, Lok Raj. 2004. Media Education in Nepal: Growth Has Failed to Bring Quality. *The Rising Nepal* (Friday Supplement), p. I.

Pokhrel, Prabal Raj. 1997. Teaching Techniques and Resources for Journalists.In *The proceedings from the Conference Strengthening Journalism Education in South Asia*, pp. 91-96. Carbondale: Southern Illinois University.

Rai, Bhrikuti. 2011. Sustainability of College Run FM Radio Stations in Kathmandu. Unpublished project report, Dept. of Languages and Mass Communication, Kathmandu University.

Rai, Lal Deosa. 1984. School of Communication: A Pilot Study. Unpublished report, Ratna Rajya Laxmi Campus.

Rai, Lal Deosa. 1987. A Study of Feasibility of Forging a Linkage Between Tribhuvan University and Indian Universities for Sustainable Mutual Development of Media Education and Research Studies. Unpublished proposal, B P Koirala India Nepal Foundation.

Rai, Lal Deosa. 1991. A Project Report on Improvement of Journalism Education Curriculum of University. Unpublished report, Ratna Rajya Laxmi Campus, Kathmandu.

Rai, Lal Deosa. 1993. Journalism Education in Nepal: Some Problems and Prospects. In *News Nepal: Souvenir*. Shirish B. Pradhan, ed., pp.13-18. Kathmandu: Nepal Press Union.

Rai, Lal Deosa. 1995. Mass Communication Education in Nepal. *Media Watch* 1(6): 3-4.

Rai, Lal Deosa. 1996. His Majesty King Birendra and Journalism Education. In J*ournalism & Mass Communication Golden Jubilee Souvenir*. Prabal R. Pokhrel, ed., pp. 66-68. Kathmandu: Journalism and Mass Communication Department, Ratna Rajya Laxmi Campus.

Rai, Lal Deosa. 2007. Development of Journalism Education in Nepal: An Overview. *Organization* 10(3): 29-30.

Rai, Lal Deosa. 2013. Mass Communication Education: Taking Firmer Roots. *The Himalayan Times*, 4 September, p. 8.

Rai, Lal Deosa and Chiranjibi Khanal. 1998. Journalism Education in Nepal…thus Far. A paper presented at a National seminar on 'Journalism Education'.

Rai, Lal Deosa and John E. Keeshishoglu. 1991. A Project Report on Improvement of Journalism Education Curriculum of Tribhuwan University. Unpublished report, Curriculum Development Centre, Tribhuwan University.

Shakya, Rabin Man. 1995. Media Education in Nepal: An Overview. *The Rising Nepal*, 8 January, p. 4.

Shakya, Rabin Man. 1997. Strengthening Media Education in Nepal: Some Suggestions. *The Rising Nepal*, 19 January, p. 4.

Shakya, Rabin Man. 1997. Assessment of Journalism Education in Nepal. In *The proceedings from the Conference Strengthening Journalism Education in South Asia*, pp. 97-98. Carbondale: Southern Illinois University.

Shakya, Rabin Man. 1998. Media Courses Get a Boost, Thanks to RR, People's Campus. *The Rising Nepal*, 24 October, pp. 1/7.

Sharma, Kadambini. 2008. Communicating the Mass. *Infotiser* 8(3): 21-22.

Subedi, Anjali. 2007. Journalism Luring Students. *The Kathmandu Post*, 13 January, p. 1.

Subedi, Rituraj. 2002. Jump-Starting PGP in Mass Communication. *The Rising Nepal* (Friday Supplement), 8 February, p. I.

UNESCO. 2005. Nepal: Community Radio for Education. In New Projects Submitted to IPDC, pp. 113-117. Paris: International Programme for the Development of Communication (IPDC). Available at http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ /CI/CI/pdf/ipdc48_bureau_new_projects_asia.pdf**.** Accessed on 29 January 2013.

Upadhyay, Hriseekesh. 1997. "Higher Education in Journalism & Mass Communication": Proceedings of the Colloquim Held on December 1, 1997, Kathmandu, Nepal. Lal Deosa Rai, ed. Unpublished report, Department of Journalism, Ratna Rajya Laxmi Campus.

Upadhyay, Hriseekesh, Chiranjibi Khanal and Gopal Chandra Sharma. 1991. A Report of Workshop on Curriculum Development in Journalism June 11-16, 1991. Unpublished report, Department of Journalism, Ratna Rajya Laxmi Campus.